

ద్వారం భావనారాయణరావు గాలి ఇంటర్వెషన్

భావనారాయణరావుగారు విజయనగరం మహారాజావారి సంగీత కళాలలో పనిచేశారు. వీం వెంకటరమణదాసు గురించి ఆయనేంటంటే నాలోనే ఈ సంప్రదాయం పేశారి. అనే ఉద్దేశంతో ఎవరికీ చెప్పేదు. అలాగే మన శాస్త్రాలు చెప్పేదు. అలాగే మన శాస్త్రాలు చాలా చరమా పేయాయి.

ఆయన మనవర్షి ఒప్పించి ఎలాగో ఆ ఏటిల్చి కళాబున్లో పెట్టించాను. అని వాయించటానికి వీలులేని కిరిలావస్తలో అప్పటికే ఉన్నాయి. పలాశావారి ఇంపుకం అని ఉంచాను.

వెంకటరమణ్యగారు గొప్ప సైటేకుడు. అయినా ఆయన ఎవరికీ నేర్చేదు. అలా వాయించేటటువంటిది ఎవరికీ రాదు. సత్తువు జబ్బల్లో ఉండాలి. షట్కులం వాయించేవాడాయన.

కవిరాయని టోగారావుగారు ఆయన సంస్కరణలో తిరుగుతూండేవారు. వాళ్ళ పూజాగృహాల్లో కూడా వాళ్ళకు పరిపయాలుండేవి. రుద్రానీ వాయించేవారు. కులపరంగా కూడా పెద్దవాళ్ళవడం చేత పారికి గౌరవం ఉండేది.

చెంగుటారులో పుట్టారు నాస్సగారు. చిన్నచ్చుడే మా పూర్వీకులు కశింకోట మార్చేరు. అందువల్ల వచ్చేశారు కశింకోట. మా పూర్వీకులు ల్రిటీమ్యాండ్లో వయ్యేలిన్ ఉండేది. అది ఉఁరకే సరదాగా వాయిమ్మా ఉండేవాడు. అదీ ఆసలు ప్రారంభం. కశింకోట నుండి విశాఖలోకి మార్చేశారు. అలా వచ్చారు. విజయనగరంలో సంగీతం కాలేటీ పెదతారని తెలిసి నాస్సగారు అక్కడికి వెదదాము విద్యుతీగా నేర్చుకుండామని అనుకున్నారు. ఆ తర్వాత బ్రతుకు తెరువు దొరుకుమంది అని అనుకున్నారు. భానేటీ రావుగారు అని ఒకాయన ఉండేవాడు. మారేపల్లి రామచంద్రకవి అని ఒక గొప్పకవి ఉండేవారు. శ్రీరంగం నారాయణబాబు తండ్రికి (సుందరనారాయణ) రామచంద్రరావు ఒక ఉత్తరం రాసి పంపించాడు. నారాయణబాబు తండ్రి సంగీతజ్ఞుడు. ప్రతి శుక్లవారం కోర్కుండలో (విజయనగరం పాలెన్ ఉండేది) ఏదో ఒక ఎంటర్బైన్మేంట్ చేయించేవాడు. సాధారణంగా బ్యాండ్ ఇలాంటివేవో ఉండేవి. అక్కడెలాగో మేనేస్ చేసి నాయుడుగారి కచేరీ ఏర్పాటు చేశారు.

కచేరీ అనేటప్పటికి నారాయణదాసుగారు, వీణా రమణయ్యగారు, వీళ్ళంలా వచ్చారు. కచేరీ అపుతుంటే పెద్ద పెద్ద కెకలు అనీ చేశారు. మెచ్చుకుంటూ రాజావారు కూడా - ఇలా స్క్రూలు పెదతాం అందులో ప్రాపుసర్గా రావారి. ఆయన కిష్టమేనా కనుక్కో - అందే నాస్సగారు అలాగే అన్నారు. ఆ

వేళకి అడెక్కుదున్న ఇక్కడే పుండలన్నదట. చిత్రం మహాపుట్టో అన్నదట. అప్పుడు 116 సాయాలు గుండాదు రామన్న ఆప్యటికే ఆయన దగ్గర ఉండేవాడని తెప్పాను కదా! అతని ద్వారా ఓ కండువాలో కట్టి ఇచ్చారు.

పంకాయల వారింట్లో భజన అంటే విజయవగరంలో హలా ప్రేసిద్చి. విజయవగరంలో మేం నలభై ఏట్టున్నాము. పట్టాయని సీతారామశాప్రిగారు బాగా తెలుసు. అప్పుడు ఇంట్లో ఇరిగి కృష్ణమిమ్మ ఏకాపోలకే వాటికే కూడా పెద్ద పెద్ద విద్యాంసులంతా వచ్చేవారు. ద్వారం వెంకటస్వామివాయుడు, సేరి రామ్యాప్రి సారాయణాసుగారు. పట్టాయని సీతారామశాప్రి, సాలూరు గురువుగారని, రాజేశ్వరరావుగారి సాస్పగారు సాలూరు సహ్యాసయ్యగారు వీరంతా వచ్చేవారు.

సాలూరు పెద్ద గురువుగారని సహ్యాసయ్యగారిని అనేవారు. సాలూరు చిన్న గురువుగారని సీతారామ శాప్రిగారిని అనేవారు. పెద్ద గురువుగారి కుల్రాష్టేషానుమంతరాష్ట్ర, రాజేశ్వరరావుగానూ, వాళ్ళ కూడా వచ్చేవారు. ఏట్టును, ఆరంగీట్రం మొత్తం పాడించేవారు. ఘంటసాల సీతారామశాప్రిగారు ఏట్టుందరినీ పాడించేందుకు మా యింటికి తీసుకొచ్చేవారు. ఘంటసాల మొట్టమొదట పాడింది మా యింట్లోనే, భజనకు వచ్చారు. సూడంటగౌ కొత్తుగా అప్పుడే వచ్చారు. ఆ రోజు ఖనివారం అయింది. మా యింట్లో భోజనం పెట్టారు. మా మేనత్తు కూతురికి పారం చేపేరు. ముళ్ళపూడి లక్ష్మణరావుగారు మొదలైనవారు వచ్చేవారు. ఆ కాలంలో మా యింటికి రాని విద్యాంసులు లేదు.

పేరి రామమూర్తిగారిని పేరిబాబు అనేవారు. ఆయన పాడేవారు. మూర్ఖిక్కాలేజీలోనే ఉండేవారాయన? ఆనంద గజపతి దగ్గర కాదు. లక్ష్మణగా విజయవగరంలో ఉండేవాడు. ద్వారం వారి కాలంలో యువకుడు. ఆయన పాటలో ఉండే విశేషం ఏమిటంటే లయలో హలా గొప్పవాడు. దక్షిణాది విద్యాంసులు ఏట్టు వాళ్ళ ఎవరొచ్చినా సరే వాళ్ళను విలచెట్టగలిగి సామర్థ్యం ఉన్నామని.

కానీ పేశ్వరూ కూడా రాజాస్తావానికి సంబంధించినవారు కారు. జీతాలిపీ, రాజావారే ఇచ్చేవారు. హలాకాలం వరకూ ఇచ్చారు. ఆ తర్వాత కాలేజీకా కమిటీ వేశారు. ఆసియర్ కలెక్టర్ ఒకరుండేవాడు. ఆయన ఒక కమిటీ వేసి వాళ్ళందరికి జీతలిచ్చేవారు. కానీ దానికంతా రాజావారి సూఫీవిజన్ ఆది ఉండేది. విజయ రామగాన పారశాల ఆని వాళ్ళ పేరు పెట్టారు కూడా. ఆ గైంలో వచ్చింది. దాంతర్వాత కమిటీవాళ్ళ జీతాలిచ్చేవారు. ఆనందగజపతిని అంప్రథోజుడేవారు.

కవిత్యం ఆది రాసేవాడు. బాగా పాడేవాడు కూడా. క్షుణ్ణ దేవరాయల పశ్చలా పుండలాని తపున పడేవాడు. అనేకమందిని విద్యాంసుల్ని కపుర్తీ తీసుకొచ్చి తన ఆస్తానంలో ఉంటే గారవం ఆని తెచ్చిపెట్టుకున్నాడు. ఆయన కాలంలోనే సారాయణాసుగారు వచ్చారు. ఆయనతో రాజావారు హలా క్లోక్ గా ఉండేవారు. తర్వాత వేశా రమణయ్య దాసుగారు కట్టుపూరవ్వగారు ఉండేవారు.

ఆదిభట్ల నారాయణదాసుగారు పెద్ద కంరం ఉన్నవాడు. ఆయన మా యింటికి కూడా ఓ పారి వచ్చాడు. ఎన్నో మైళ్ళు అయిన పాడితే ఏషించే అంత పెద్ద కంరం. గాయకుడు హిందుస్తానీ రాగాలు కూడా బాగా పాడగలడు. పల్లవులు పాడేవాడు. లాశంలో గట్టివాడు. హరికథ అని ఆయన్నీ అనేష్టుంటాం. కానీ సంగీతంలో కూడా దాసుగారికి అంతటే ప్స్తానం ఉంది. ఆయనతో సరిపోయే వాళ్ళ ఏ విషయంలోనూ లేరని ఒచ్చుకున్నారందరూ దక్కించాడిలో.

గోవన్న సంగీతం గురించి :- గోవన్న ఆస్తాన విద్యాంశుడు కాదు. ఆయన శబ్దాలు నాట్యంలో ఎక్కువగా ఉపయోగించేవారు. ఆ శబ్దాల్ని నట్టువాంగం నోటిలో అంటుంచే వాటికి అధినయం చేసేవారు. తర్వాత లయకి సంబంధించినని ఈ శబ్దాలు. ఎందుకంచే ఈ శబ్దాలు రాలా జటిలంగా ఉండి దానికి తగ్గ లాశం వెయ్యడం కూడా కష్టంగా ఉండేది. గోవన్న భుక్త అని పేరు. ఆయన శబ్దాలను తోఱుచి శబ్దాలని పిలుపుశారు. ఇప్పటికి ఆ శబ్దాలు తాలాప్పి వేసి అంటున్నప్పుడు (దిట్టం) వస్తుంది. లాశజ్ఞానం వస్తుంది. అందుకే ఆయన రాకారు. ఆయన కూడా శ్రీకాకుళం అటు ప్రాంతంవాడే.

ఓపారి బెక్కలి వెళ్లం. అది ఓ చిన్న జమీందారీ. రాజు జగన్నార్ దేవర్జు అని ఉండేవాడు. ఆయన ఘైల్ వాయించేవాడు. ఓపారి ఆయన పిలిస్తే ఆయనాస్తానానికి వెళ్లం. వెంకటస్వామి నాయుడు గారి అన్నగారబ్బాయి ద్వారం నరసింహారావుగారు రాజు జగన్నార్ దేవర్జుకి గుర్తువు. వయోలిన్ చెప్పేవారు. ఆ సరదా మీద ఆయనచ్చి రేడియోలో కూడా వాయించేవాడు.